

Se mulighederne i Grøn Vækst

Hvordan påvirkes kvæglændmanden af Grøn Vækst?

Chefkonsulent Leif Knudsen, Videncentret for Landbrug, Planteproduktion

Grøn Vækst og Vandplaner er to sider af samme sag. Grøn Vækst indeholder rammerne for den regulering, der sker i Vandplanerne. Reguleringen sker, for at Danmark kan leve op til EU's Vandrammedirektiv. Reguleringen tager primært sigte på at reducere udledningen af kvælstof og fosfor, og forbedre den fysiske tilstand i vandløbene. Grøn Vækst indeholder en generel regulering, – dvs. den er ens i hele landet. Desuden indeholder Grøn Vækst også en målrettet regulering i de vandoplande, hvor der er størst behov for reduktion af kvælstof- og fosforudledningen. Den målrettede regulering omfatter ekstra efterafgrøder, etablering af vådområder og P-ådale. Den målrettede regulering udmøntes i Vandplanerne, mens den generelle regulering udmøntes i en række love og bekendtgørelser.

Det tidsmæssige forløb

En oversigt over timingen af tiltagene i Grøn Vækst/Vandplaner fremgår af figur 1.

Figur1. Oversigt over tiltag i Grøn Vækst/Vandplaner

	2010	2011	2012	2013
Restriktioner i jordbearbejdning				
Omlægning af fodergræs				
Efterafgrøder – Ingen grønne marker				
Målrettede efterafgrøder				
Randzoner				
“10.000 ton - omlægning af regulering?”				2027??

De generelle krav i Grøn Vækst er allerede trådt i kraft i efteråret 2011. Fra efteråret 2013 forventes det, at de ekstra 140.000 ha efterafgrøder, som følge af den målrettede regulering, skal placeres i de respektive oplande. Kravet, om randzoner langs alle vandløb og søer på over 100 m², gælder fra 1. september 2012. Derimod hersker der stadig usikkerhed om, hvornår den udskudte del af kvælstofreguleringen – de 10.000 ton – kommer til at gælde fra. Det vil blive behandlet i den natur- og landbrugskommission, som regeringen først er ved at nedsætte.

Restriktioner i jordbearbejdning

Generelt har det kun en begrænset konsekvens, at der på sandjord ikke må jordbearbejdes før 1. februar og på lerjord før 1. november. Hvis man er af den opfattelse, at det er vigtigt med en jordbearbejdning lige efter høst af korn af hensyn til bekæmpelse af både frø- og rodgrudt, så kan det faktisk lade sig gøre. Det er nemlig tilladt, hvis der sås en efterafgrøde efter jordbearbejdningen. Den skal imidlertid kunne nå at etablere sig.

Omlægning af fodergræs

Reglen, om at fodergræs kun må omlægges i perioden 1. februar til 1. juni, hindrer, at der kan sås vintersæd efter græs. Det har hidtil været praktiseret på 10-15.000 ha primært på lerjord. På disse kvægejendomme

European Union

The European Regional Development Fund

Investing in the future
by working together for a
sustainable and competitive region

The Interreg IVB
North Sea Region
Programme

kan tabet være 2-3.000 kr. pr. ha. For at afbøde tabet kan der efter kløvergræs sås havre, der så efterfølges af vinterhvede. Alternativet til havre kan være majs eller vårbyg, men begge er dårligere forfrugter for hvede end havre.

Efterafgrøder

Kvægbrug kan normalt indpasse efterafgrøder uden at skulle ændre sædskiftet. Det gælder også kvæglandbrug, som er placeret i oplande, der får krav om op til 20 % ekstra efterafgrøder, og det kan nogle områder blive udsat for.

På de fleste kvægbrug skal efterafgrøderne etableres i majs, fordi arealet om efteråret ellers er "optaget" af græsudlæg eller græs. Efterafgrøder i majs kan være vanskeligt at praktisere med et godt resultat. Det skyldes, at der er svært at finde balancen, hvor efterafgrøden ikke konkurrerer med majs i forsommeren og alligevel ikke senere udkonkurreres af majs. Der er stadig behov for udvikling af bedre vejledning om etableringstidspunkt og om nye såteknikker til efterafgrøden. I mange tilfælde bør såningen kombineres med en radrensning, så sidste kemiske ukrudtsbekæmpelse spares.

En helt anden mulighed for kvægbrug er, at så flere efterafgrøder end kravet, fordi kvægbrugeren på denne måde kan få tildelt ekstra kvælstofkvote. Alternativt kan også bruge "ledige" majsarealer til at udlægge efterafgrøder for andre landmænd – typisk svinebrug – der ellers er nødsaget til at omlægge deres sædskifte for at få plads til efterafgrøderne.

Randzoner

10 meter dyrkningsfri bræmmer skal etableres langs alle vandløb og søer på over 100 m². Loven træder i kraft 1. september 2012, som derfor bliver det sidste år med dyrkning ned til vandløbene. På kvægbrug vil der ikke ske de store ændringer for permanente græsmarker, fordi de stadig må afgræsses og slættes. Men de må ikke tilføres gødning eller sprøjtes. I mange tilfælde vil det være hensigtsmæssigt at udlægge en passende græsblanding her i foråret i randzonerne for at få et godt græsdekke, der kan konkurrere med ukrudt.

Ekstra 10.000 ton reduktion i kvælstofudledningen

I forbindelse med den tekniske forhøring af Vandplanerne i 2010 fremgik det, hvordan den ekstra reduktion af kvælstofudledningen var fordelt på vandoplande. Men der var ikke sat virkemidler på til denne reduktionsindsats. Landbrug i områder, hvor der bliver størst krav til reduktion, vil blive påvirket meget. Det vil formentlig blive nødvendigt at tage større arealer ud af dyrkning i disse områder. Kvæglandbrug kan godt tilpasses et krav om en lav maksimal udledning. Det vil betyde, at sædskiftet primært skal være græs til slæt, al jord om efteråret bevokset med udlæg, ingen majs eller måske et begrænset majsareal med efterafgrøde. Kvægbruget har flere tilpasningsmuligheder end svinebruget, men det vil give dramatiske ændringer i produktionen at tilpasse sig til så lave udledningskrav.

European Union

The European Regional Development Fund

Investing in the future
by working together for a
sustainable and competitive region

The Interreg IVB
North Sea Region
Programme

